

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Oszályozás

362.92

Szerző:

Cím: *Jajgató vagonok közt.*

Hely

Idő

"1920"

Személy

Forrás:

Új Nemzedék

Helyszám

*Bpr.**1920 T. 22.*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Jajgató vagonok közt.

Az ántánt a budapesti nyomorultaknál.

Huszár Károly miniszterelnök ma reggel folytatta nyomor-razziáját: minden ilyen ut a magyarság iriózatos nyomoruságát, égbekiáltó szenvedését dokumentálja a külföld előtt.

Reggel kilenc órakor indultak el a miniszterelnökségi palota elől az autók, amelyek a külföldi vendégeket és a fővárosi sajtó képviselőit szállították Budapest nyomorultjai közé. A küldöttségben megjelentek: Wolf-Metternich gróf, Von der Moltke máltai lovagok, a holland gyermekakció megbízásából, Pignatelli herceg, Hohler, Gordon tábornok képviselőiben Fester gróf, Cerutti, Fledderus holland főkonzul felesége, Széchenyi Miklós gróf a magyar gyermekvédő liga képviselőjében. A miniszterelnöknek nem jut hely az autóban, a sofőr mellé ül.

Az autók először is a nyugati pályaudvar nyomortanyájára, a vagonlakók közé vitték a vendégeket. Itt leszálltak és a miniszterelnök, valamint Mattyasovszky főkapitány és Nagy Károly detektívőnök vezetésével megtekintették a vagonok nyomorult lakóit. Körülbelül ezer magyar család lakik itt a nyugati pályaudvaron, akik mind az ország megszállása folytán veszítették el otthonukat és kenyerüket. Nyolcezer ember tengődik itt élelem, ruha és fűtőanyag nélkül, hallatlan nyomorban, amelyet a legmerészebb naturalista és realista sem mert elképzelni.

Az első vagon előtt megáll a bizottság, egy zilahi postásnak, Gavoroszký Pálnak a családja tengődik benne már május óta öt gyerekkel, köztük egy háromhónapos csecsemő jajgat az elviselhetetlen levegőjű vagonban. A külföldiek meghorzádva kiállanak fel egyszerre háromféle nyelven, franciául, angolul és olaszul.

— Szörnyű!
— Irtózatos!
— Hihetetlen!!

Azután tovább mennek, de minden vagonnál nőttön-nő elborzadásuk.

A másik vagonban egy szolyvai főkalauz családja szynlődik. A családfentartó egy hónappal ezelőtt halt meg ugyanis a vagonban elmebetegség következtében. Egy kis gyerek áll a vagon előtt. A miniszterelnök szeretetteljesen lehajol hozzá és megkérdi:

— Mikor ittál fiacskám tejet?

A gyermek lát szemet mereszt rá, mintha nem tudná, miről van szó.

— Soha, — mondja végül.

Másik vagon elé érünk. Egy asszonynak vékony jajgatása hallatszik ki belőle. Sötét van a vagonban. Troismonts gróf felugrik és benéz. Egy operált asszony fekszik itt friss sebbel, nincs aki ápolja.

Egy másik igen borzalmas lakásban elmondják, hogy a románok még innen is ki akarták őket lakoltatni, még ezt a nyomorult fedeleket is sokalták: a fedett vagonokból fedetlen vagonokba akarták áthelyezni őket.

De még mindig nem telt be a mérték. Öt gyerek sivalkodik az egyik vagonban, a mosdóvizet kidöntötték a földre s ebben a piszokban hentelegnek. Az anyjuk nincs itthon, dolgozni ment, senki sem ügyel fel rájuk. Cipőjük, harisnyájuk nincs, meztláb csetlenek-botlanak a hideg padlón. Némelyik fiú olyan, mint egy kis ősember. Az arca el van vadulva, félénken és gyanakvoan nézi az idegeneket és hangosan sírni kezd, mikor több társával együtt a fotografus elé állítják, hogy a magyar nyomoruságnak és legendás szenvedésnek áldozatait a külföld előtt is bemutatthassák.

A miniszterelnök az árva kis magyar gyerekeket — a régi néptanító gyakorlott mozdulatával — megsimogatja, megnézi a szemüket, mint az orvosok szokták tenni, hogy megállapítsa, vérszegények-e. Mindegyiküknek halvány, fehér, vagy sárgás-zöldes a személfja.

Sohasem kapnak szegények tejet, húst pedig nem ettek, mióta vagonokban laknak.

Egy asszony megmutatja a tegnapi maradt hideg és vizes, nagyszemű hajdina-kását. A nyomoruságtól elfásultan kiáltja oda a bizottságnak:

— Nem embernek való ez, állatnak való kérem — és sirva fakad.

A miniszterelnök Troismonts grófhhoz fordul és ezt mondja neki:

— Gróf ur, ezek az emberek csak azért nélkülöznek és szenvednek, mert a megszállott területen nem akarták letenni a hűségüket. Ezek a magyarság martirjai...

A legszörnyűsebb vagon azonban a C. H. 193/235. számú. Itt harmincnyolc ember lakott, újabban segítettek rajtuk és így ma már csak huszonnyolcan vannak együtt. Telegdi

Lajosné lakik itt családjával és hozzátartozóival. Az ura Zilahon cipész volt, a háboru kitörésekor azonban bevonult, de még levelet se kaphatott tőle, *azonnal elesett*. Minden gyámoltás nélkül maradt gyermekeivel a világban. Zilahot azért hagyták el, mert a románok ágyutűz alá vették a várost. Később igyekeztek visszazamenni Zilahra, *de a románok nem engedték be őket*. Utóbb Szolnoktól visszatoloncolták az egész családot.

Másutt a vagon tiszta, rendes, mint a templom. Rongyokban állnak a gyerekek, de a rongyok valahogy ki vannak kefélve, a padló ragyogóan föl van surolva.

— Itt az anya nagyon jó lehet, — mondja Troismonts gróf — minden az anyától függ.

A holland főkonzul felesége pedig megsimogatja a kis tiszta magyarok fejét. Az apjuk hivatalnok volt, *elesett a háboruban. Pozsonyiak.*

Amott azonban ismét vérszegény, sápadt gyermekek ülnek kétes sötétségben. *Közönyösen merednek maguk elé, nem játszanak, nem szólnak egy szót sem.* Az anyjuk, az öreganyjuk a földön kuksol. Ebben a vagonban *még szalmazsák sincs, még állatnak való alom se jut a magyar menekülteknek.*

A hollandok, a zangolok, az olaszok, a franciák egymásután ugranak fel a vagonba és megnézik, mit juttat a művelt Európa osztályrészül azoknak a magyaroknak, akik hűek maradnak a nyelvükhöz és a fajtájukhoz. Sok külföldinek köny lepi el a szemét.

— Segítsenek rajtunk! — rimánkodik az angoloknak egy asszony magyarul.

A bizottság ezután tovább megy, meglekinti a hivatalnokok külön vagonvárosrészét, majd az Angyalföld felé robognak az autók, a budapesti nyomoruság főfészkebe, az új és régi Tripoliszba.